

מחצית השקל. ובאיזה מקום מתחבר? בשקל הקדש. וכששניהם יחד מתחברים, כל אותם בתי הדין שבשער המקדש מסתלקים שלא לעשות דין, שהרי ודאי כפר נפשו נתן.

בא וראה, הכפר הזה, פדאי הוא לכפר על עשרה שבטים, שמכרו את יוסף, והפרידו ז"ה מזאת, ועברו על מצוות רבונם. משום כך, עשרים גרה השקל, כנגד אותו שגור בארץ נכריה, שהסתלק מהארץ הקדושה ונמכר בעשרים כסף. ובגוי ישראל לא הרימו ראש מאותה השעה באותו החטא. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: אם אתה רוצה להרים את ראשם למעלה - זה יתנו, כ"ל.

בא וראה, הצדיק שהוא נקרא כל, וכנסת ישראל העשירית של כלם נכללת בו, התקברו זה עם זה, ואז נקראים שקל הקדש. משום שהוא חצי גוף וכנסת ישראל חצי גוף, מתחברים זה עם זה, והגוף משלם.

ושנים עשר שבטים שתחת היים יונקים כל אחד ממקומו, זהו שפתוב זה יתנו. ז"ה, חשבון שנים עשר, שנדבקים סביב המשכן העליון. ובאותו הזמן תהיה להם נשיאות ראש, משום שנדבק ראש המלה במקומו אותו ששמר יו"ד. וכשהלך לעולם הבא, נוספה בו יו"ד, שפתוב (בראשית ו) ויישם בארון במצרים.

ועל ידי משה שנולד באדר, התעלה משם, והיתה להם לישראל נשיאת ראש. ומשום זה נותנים באדר אותם השקלים, להרים את ראשם למעלה ולקרב את קדשות המלך למקומם, וצד ובאה זאת ברשם של צדיק שהוא

אינון בתי דינין דבתרע מקדשא, מסתלקין דלא למעבד דינא, דהא ודאי כפר נפשו ייב. תא חזי האי פופרא, פדאי הוא לכפרא על עשרה שבטין, דזבינו ליוסף, ואפרידו ז"ה מזאת, ועברו על פקודייה דמאריהון. בגין כך עשרים גרה השקל, לקביל ההוא דגר בארעא נוכראה, דאסתלק מארעא קדישא, ונמכר בעשרים כסף. ובגוי ישראל לא ארימו רישא מההוא שעטא, בההוא חובא. אמר ליה קודשא בריך הוא למשה, אי את בעי לארמאה רישיהון לעילא, זה יתנו, כ"ל.

תא חזי, ההוא צדיק כל אקרי, וכנסת ישראל עשיראה דכלהו אתפלילת ביה אתקרבו דא בדא, כדין שקל הקדש אקרון, בגין דאיהו פלג גופא, וכנסת ישראל פלג גופא, אתחברו דא בדא, גופא אשתלים.

ותרין עשר שבטין דתחות ימא, ינקין כל חד מאתר דיליה. הדא הוא דכתיב, זה יתנו. ז"ה, חושבן תרין עשר, דאתדבקי סחריני משכנא עילאה. ובההוא זמנא יהא לון נשיאות רישא, דאתדבק ראש המטה באתריה ההוא דנטיר יו"ד. וכד אזל לעלמא דאתי, אתוסף ביה יו"ד, דכתיב (בראשית ו כו) ויישם בארון במצרים.

ועל ידי דמשה דאתיליד באדר, אסתלק מתמן, והוה לון לישראל נשיאת ראש. ובגין כך באדר יהבין אינון שקלים, לארמא רישיהון לעילא, ולקרבא קידושין דמלכא לאתריהו, וסטרא דימינא אתער בעלמא, וסמכי משכנא אתקיימו על תיקונייהון. ואתנא זאת ברשימו דצדיק דהוא יו"ד, דאיתדבק בה בכל (דף נד ע"ב) קידושין דלעילא, בד הימין מתעורר בעולם, ותומכי המשכן עמדו על תקונם.

יו"ד, שנדבק בה בכל הקדשות שלמעלה, כשנתנה מחצית השקל, שהם מעות של כספים שנקשרו זה בזה.

ועל כן הקטרת לבטל את הדין ולבטל מגפה, משום שקושר אותה במקום של זה. ובא ראה, הקטרת וכל הקרבנות שמקריבים, באים ממחצית השקל הזו שנותן כל אחד ואחד מישראל, ואז תרומת ה' ודאי.

בא וראה, כתוב (משלי טז) עטרת תפארת שיבה כו'. עטרת - זו תרומת ה', שהיא עטרת תפארת. משום שהרי תורה שבעל פה מעטרת את התורה שבכתב, משום שהיא מקום הגלוי, לגלות סתריה ולפרש את תקונייה על יד העטרת, שהיא המראה, שכלם מתגלים בה. ואם תאמר, איך מתגלים בה? במקום שהוא שנקרא דר"ף צדקה. ומי היא דר"ף צדקה? זהו זה שמאיר לה, ואז תמצא ודאי אור תורה שבכתב.

ועל זה נקראת תרומת ה', ודאי תרומת, שמרים דגלו על הכל, שהוא שכתוב בו (תהלים מח) גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו. מתי הוא גדול ומתעטר בעטרוותיו? בעיר אלהינו. ואז אורו של עתיק הימים מאיר בועיר אנפין, ומתעטר כפי להדבק בקריה הקדושה. זהו שכתוב עטרת תפארת שיבה בדר"ף צדקה תמצא. ומשפיע לאותו מקום שנקרא (שהוא דר"ף) צדקה, ומאיר הלכן לאדם.

ומאירים ממנו ששים גבורים ושנים עשר שבטים. משום כן, ששים עשרון בכלי אחד נכללים, שכלם מצד אחד. ושנים עשר אין נכללים עמהם, שהם יונקים נוף האילן, זהו שכתוב זה יתנו, ודאי יתנו לכל, לענפים שסוכבים את האילן. ועל כן כל האמות

אתייהיב מחצית השקל, דאיהו מעין דכספין, דאתקשרו דא בדא.

ועל דא קטרת לבטלא דינא, ולבטלא מותנא, בגין דקשיר לה באתרא דזה. ותא חזי, קטרת וכל קרבנין דמקרבין, מהאי מחצית השקל אתי, דיהיב כל חד וחד מישראל, וכדין תרומת ה' ודאי.

תא חזי, (משלי טז לא) כתיב עטרת תפארת שיבה וכו'. עטרת, דא תרומת ה', דאיהי עטרת תפארת. בגין דהא תורה שבעל פה, מעטרא לתורה שבכתב, בגין דאיהי אתרא דאתגלייא, לגלויי סתרהא, ולפרושי תיקונין דילה, על ידא דעטרת, דאיהי מראה, דכלהו אתגליין בה. וכי תימא היאך אתגליין בה. בההוא אתר דאקרי דר"ף צדקה"ה. ומאן איהו דר"ף צדקה. דא זה דאנהיר לה. וכדין תמצא ודאי נהירו תורה שבכתב.

ועל דא תרומת ה' איקרי, תרומת ודאי, דארים דגליה על פולא, ההוא דכתיב, ביה, (תהלים מח ב) גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו. אימתי איהו גדול ואתעטר בעטרוי, בעיר אלהינו. וכדין, נהירו דעתיק יומין נהיר בועיר אנפין, ואתעטר בגין לאתדבקה בקרתא קדישא. הדא הוא דכתיב, עטרת תפארת שיבה בדר"ף צדקה תמצא. ונגיד למהוא אתרא דאקרי (דאיהו דר"ף) צדקה, ואנהיר חוורא לסומקא.

ונחרין מגיה שתינ גבורין, ותרינ עשר שבטין. בגין כן ששים עשרון בכלי אחד נכללין, דכלהו מסטרא חד. ותרינ עשר לא אתפללן עמהון, דאינון ינקין נופא דאילנא, הדא הוא דכתיב, זה יתנו, ודאי יתנו לכולא, לענפי דסחרני אילנא. ועל דא האילן, זהו שכתוב זה יתנו, ודאי יתנו לכל, לענפים שסוכבים את האילן. ועל כן כל האמות

כָּל אוֹמֵין מִתְּפָרִין בְּקִרְבָּנָא דִּישְׂרָאֵל.
 וַיִּשְׂרָאֵל יִנְקִין בְּקִדְמִיתָא מֵהָאֵי אֲתֵר דְּאִיקְרִי
 סָלַע. הֵיִינוּ דְכֶתִיב (דברים לב יג) וַיִּנְקֵהוּ
 דְּבִשׁ מִסָּלַע. וּמֵאֵי טַעְמָא דְּבִשׁ, בְּגִין דְּאִיהוּ
 תָּמֵר, דְּכֶתִיב (שה"ש ח) זֹאת קוֹמְתָךְ דְּמִתָּה לְתָמֵר.
 וְלִבְתֵּר, שְׁמֵן מִחֲלָמִישׁ צוּר. דָּא אֲתֵרָא
 דְּלַעֲיִלָּא, אֲתֵרָא דִּיצְחָק שְׂרִי. וְאַף
 עַל גַּב דְּשְׁמֵן מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם, כִּד יִשְׂרָאֵל
 מִכְּשָׂרִין עוֹבְדֵייהוּ, מֵהַפְּכִין דִּינָא לְרַחֲמֵי וְדָא
 הוּא דְאָמַר לֹון קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיִּנְקֵהוּ
 דְּבִשׁ מִסָּלַע, דְּאֲתַחְבְּרִין תָּמֵר דְּכַר וְנוֹקְבָא.
 וְשְׁמֵן מִחֲלָמִישׁ צוּר, כּוּלְהוּ דְּרִגִין נְגִדִין שְׁמֵן,
 וְאַפִּילוּ אֲתֵר דְּאִיקְרִי צוּר. וְהֵיִנוּ דְכֶתִיב, (דברים
 לב ד) הַצּוּר תָּמִים פָּעִלוּ. דְּאֲתַתְּהֵר צוּר לְמַעַבְד
 פָּעִלוּ דְתָמִים. תָּמִים דָּא אַבְרָהָם, דְכֶתִיב (בראשית
 י"א) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. צוּר דָּא יִצְחָק,
 וְאוֹקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, עַל דָּא תָּמָה מִשָּׁה וְאָמַר, (במדבר כ ו)
 הַמֵּן הַסָּלַע הַזֶּה נּוֹצִיא לְכֶם מַיִם. פִּיּוֹן
 דְּאֲתוּן לָא אֲזִלִין בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא מִבְּסָמִין
 אֲתֵרָא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין נְסוּף הַמַּיִם בְּחַג,
 לִינְקָא הָאֵי מְזַבַּח מִמֵּיָא דְאַבְרָהָם, וּכְדִין
 אֲתַבְּרֵן עֲלֵמָא.

וְכַר נָשׁ כִּד אִיהוּ מְבָרַךְ עַל מְזוֹנָא בְּכֶסֶּא,
 אֵיבְעֵי לִיהַ לְמִיָּהב בִּיהַ מֵיָא, בְּבִרְכַת
 הָאֲרִץ, לְבִרְכָא לְהָאֵי אֲרִץ, דְּאִיקְרִי מְזַבַּח,
 וְאִיקְרִי כּוּס שֶׁל בְּרַכָּה, דְּכִלְהוּ בְּרַכָּאן בִּיהַ
 תְּלִיין.

וְתָא חֲזִי, כִּד יִשְׂרָאֵל מִכְּשָׂרִין עוֹבְדֵייהוּ, הָאֵי
 מְזַבַּח, שְׁלֵטָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְהוּוּ חֲזִיין
 כְּחִיזוּ אַרְיָה רְבִיעַ עֲלִיָּה, עַל קִרְבָּנָא, וְאַכִּיל
 לִיהַ. וְעַל דָּא מְדַבְּחָא אִיקְרִי (ישעיה כ"א) אַרְיָאֵל.

מִתְּכַפְרוֹת בְּקִרְבָּנֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 וַיִּשְׂרָאֵל יוֹנְקִים בְּרֵאשׁוֹנָה
 מֵהַמְּקוֹם הַזֶּה שְׁנִקְרָא סָלַע, וְהֵיִנוּ
 מֵהַשְּׁפָתוֹב (דברים לב) וַיִּנְקֵהוּ דְּבִשׁ
 מִסָּלַע. וּמֵהַ טַעַם דְּבִשׁ? מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא תָּמֵר, שְׁפָתוֹב (שיר ו) זֹאת
 קוֹמְתָךְ דְּמִתָּה לְתָמֵר.

וְאַחַר כֵּן שְׁמֵן מִחֲלָמִישׁ צוּר. זֶה
 הַמְּקוֹם שְׁלִמְעֵלָה, הַמְּקוֹם שְׁבוּ
 שְׂרֵי יִצְחָק. אֵף עַל גַּב שְׁשְׁמֵן
 מִצְדוֹ שֶׁל אַבְרָהָם - כְּשִׂישְׂרָאֵל
 מִכְּשִׂירִים אֶת מַעֲשִׂיהֶם, מֵהַפְּכִים
 אֶת הַדִּין לְרַחֲמִים. וְזֶהוּ שְׁאָמַר
 לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּנְקֵהוּ
 דְּבִשׁ מִסָּלַע, שְׁמֵתַחְבְּרִים הַתָּמֵר,
 זְכַר וּנְקֵבָה. וְשְׁמֵן מִחֲלָמִישׁ צוּר,
 כָּל הַדְּרָגוֹת שׁוֹפְעוֹת שְׁמֵן, וְאַפִּלוּ
 הַמְּקוֹם שְׁנִקְרָא צוּר. וְהֵיִנוּ מֵהַ
 שְׁפָתוֹב (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים
 פָּעִלוּ. שְׁחֹזֵר הַצּוּר לַעֲשׂוֹת פָּעִלוּ
 שֶׁל תָּמִים. תָּמִים זֶה אַבְרָהָם,
 שְׁפָתוֹב (בראשית י"א) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי
 וְהָיָה תָמִים. צוּר זֶה יִצְחָק,
 וּפְרָשׁוּהָ.

בֵּא וְרֵא, עַל זֶה תָּמָה מִשָּׁה
 וְאָמַר (במדבר ו) הַמֵּן הַסָּלַע הַזֶּה
 נּוֹצִיא לְכֶם מַיִם. פִּיּוֹן שְׁאֲתָם לֹא
 הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל וְלֹא
 מִבְּשָׂמִים הַמְּקוֹם. וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל
 עוֹשִׂים נְסוּף הַמַּיִם בְּחַג, לְהִנְיֵק
 אֶת הַמְּזַבַּח הַזֶּה מֵהַמַּיִם שֶׁל
 אַבְרָהָם, וְאִזּוּ מִתְּבָרַךְ הַעוֹלָם.

וּכְשִׂאֲדָם מְבָרַךְ עַל מְזוֹן כּוּס,
 צְרִיף לוֹ לְתַתּוּ בּוֹ מַיִם בְּבִרְכַת
 הָאֲרִץ, לְכַרֵּךְ אֶת הָאֲרִץ הַזֹּאת,
 שְׁנִקְרָאת מְזַבַּח, וְנִקְרָאת כּוּס שֶׁל
 בְּרַכָּה, שֶׁכָּל הַבְּרַכּוֹת תְּלוּיּוֹת בָּהּ.
 וְכֵּן רָא, כְּשִׂישְׂרָאֵל מִכְּשִׂירִים
 מַעֲשִׂיהֶם, הַמְּזַבַּח הַזֶּה שׁוֹלֵט
 בְּצַד הַיְמִינִי, וְהֵיִנוּ רוֹאִים כְּמוֹ
 מְרֹאֵה שֶׁל אַרְיָה רוֹבֵץ עֲלָיו, עַל
 הַקִּרְבָּן, וְאוֹכֵל אוֹתוֹ. וְעַל כֵּן
 הַמְּזַבַּח נִקְרָא אַרְיָאֵל. (ישעיה כ"א)